

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını

İsteyen : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Vekili : Av. Nurten Çağlar Yakış
Selanik Cad. No:19/1 - Kızılay /ANKARA

Davalı : Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - ANKARA

Davanın Özeti : 05.02.2013 tarihli, 28550 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 10. maddesinin yürütmesinin durdurulması ve iptali istenilmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Savunmasının Özeti: 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun uygulanması sürecinde denetçi makine ve elektrik mühendislerinin yetki sınırına yönelik olarak yaşanan sıkıntının giderilerek, Kanunun temel amacı olan sağlam ve güvenli yapı yapılmasını teminen proje ve yapı denetiminin sağlanması için dava konusu Yönetmelik değişikliğinin gerçekleştirildiği, davada, 2577 sayılı Kanunun 27. maddesinde öngörülen koşullar bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Ulya Emiroğlu

Düşüncesi : Dava konusu Yönetmelik maddesi değişikliği ile bir elektrik veya makine mühendisinin denetim yetkisinin 120.000 m2'den 180.000 m2'ye artırılmasının makul ve bilimsel ölçütlere göre belirlendiğine dair hukuki ve teknik gerekçelerin davalı idare tarafından somut bir biçimde ortaya konulmadığı görülmekte olup tesis edilen dava konusu düzenleyici işlemde bu yönüyle hukuka uyarlık bulunmadığı, bu durumda 2577 sayılı Kanunun 27. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği düşüncesiyle yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava, 05.02.2013 tarihli, 28550 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 10. maddesinin öncelikle yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle açılmıştır.

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 1. maddesinde, Kanunun amacının; can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanunun 2. maddesi ise "Bu Kanun kapsamına giren her türlü yapı; Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarının denetimine tabidir. Yapı denetim hizmeti; yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi veya vekili arasında akdedilen hizmet sözleşmesi hükümlerine göre yürütülür. Yapı sahibi, yapım işi için anlaşma yaptığı yapı müteahhidini vekil tayin edemez.

Yapı denetim kuruluşlarının nama yazılı ödenmiş sermayelerinin tamamının, mimar

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2013/3628

veya mühendislere ait olması zorunludur. Yapı denetim kuruluşları; denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları istihdam eder.

Yapı denetim kuruluşları aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile uygulama projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen uygulama projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek.

b) Yapı denetimini üstlendiğine dair ilgili idareye taahhütname vermek, yapı ruhsatının ilgili bölümünü imzalamak, bu yapıya ilişkin bilgileri yapı ruhsatı düzenleme tarihinden itibaren yedi gün içinde Bakanlığa bildirmek.

c) Yapının, ruhsat ve ekleri ile mevzuata uygun olarak yapılmasını denetlemek.

d) Yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standartlara uygunluğunu kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak.

e) Yapılan tüm denetim hizmetlerine ilişkin belgelerin bir nüshasını ilgili idareye vermek, denetimleri sırasında yapıda kullanılan malzeme ve imalatın teknik şartname ve standartlara aykırı olduklarını belirledikleri takdirde, durumu bir rapor ile ilgili idareye ve il sanayi ve/veya ticaret müdürlüklerine bildirmek.

f) İş yerinde, iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda gerekli tedbirlerin alınması için yapı müteahhidini yazılı olarak uyarmak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili bölge çalışma müdürlüğüne bildirmek.

g) Ruhsat ve eklerine aykırı uygulama yapılması halinde durumu üç iş günü içinde ilgili idareye bildirmek." hükmünü amirdir.

Öte yandan, Kanununun 12. maddesinin 2. fıkrasında "İlgili idarelerin bu Kanunda belirtilen hususlara ilişkin görevleri ile çalışma usul ve esasları; yapı denetim kuruluşları ve şubelerinin sınıflandırılması, kuruluşlar arasında adaletli iş dağılımını temin etmek üzere bir ilde faaliyet gösterebilecek olan yapı denetim kuruluşu sayısının belirlenmesi ile kuruluş safhasında sahip olunması gereken asgarî nitelikler; yapı denetim kuruluşları ve laboratuvar kuruluşlarının görevleri ile çalışma usul ve esasları; denetçi belgesi verilmesine ilişkin usul ve esaslar ile yapı denetim ve laboratuvar kuruluşlarında görev alacak personelde aranacak nitelik, tecrübe ve bunların istihdam şartları ile görev ve sorumlulukları; diğer yapı sorumlularının nitelikleri, görevleri ile çalışma usul ve esasları; Merkez ve İl Yapı Denetim Komisyonunun görevleri ile çalışma usul ve esasları; yapı denetimi hizmet sözleşmesinin esasları, asgarî hizmet bedelinin belirlenmesi ve hizmet bedelinin ödenmesi, bu Kanun uyarınca denetlenerek inşa edilen yapılara sertifika verilmesi ve düzenlenecek meslek içi eğitimlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanan yönetmelikle düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda anılan Kanunun uygulanması amacıyla çıkarılan ve 05.02.2008 tarihli, 26778 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 15. maddesinin ç fıkrası "Proje ve uygulama denetçisi makine mühendisi, proje ve yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 120.000 m²'dir."

d fıkrası ise "Proje ve uygulama denetçisi elektrik mühendisi, proje ve yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 120.000 m²'dir." şeklinde iken, dava konusu 05.02.2013 tarihli, 28550 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 10. maddesi ile

"ç) Proje ve uygulama denetçisi makine mühendisi, proje ve yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 180.000 m²'dir.

d) Proje ve uygulama denetçisi elektrik mühendisi, proje ve yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 180.000 m²'dir." olarak değiştirilmiştir.

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun genel gerekçesinde 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde yaşanan depremler sonrasında meydana gelen can ve mal kayıplarının,

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2013/3628

denetimsiz yerleşme ve yapılaşmaların yol açabilecekleri zararları bütün açıklığı ile gözler önüne serdiği, ülkemizde yerleşme ve yapılaşmalara, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri ile getirilen denetime ilgili idarelerce uyulmadığı, yapılan araştırmalarda, proje denetimi aşamasında dahi projelerin % 9'unda tasarım, hesap ve çizim hataları olduğu, uygulamanın ise hiç denetlenmediği ve şantiyelerin % 90'ında yönetmelik ve standartlara aykırı beton döküldüğü ve beton mukavemet değerlerinin projesinde öngörülenden ortalama olarak % 40 daha az olduğunun tespit edildiği, bu araştırmalar ve yaşanan son depremlerin, 3194 sayılı Kanunda yapım işlerinde rol alan teknik uygulama sorumlusunun (fenni mesul); yapı projelerini ve uygulamalarını denetlemekle sorumlu olan belediyeler ve valiliklerin; uygulamayı hiç denetleyemediklerini ortaya koyduğunu, ülkemizdeki yapı denetim sistemi ve yapım aşamasında görev alan fenni mesullerin sorumluluklarını yeniden düzenlemek ve kağıt üzerinde denetlenmiş gibi görülen, ancak hemen hemen hiç denetlenmeyen yapıların teknik uygulama sorumlusu fenni mesullere verilecek cezalar ile ilgili yeni bir kanuni düzenleme getirmek zorunluluğu olduğu belirtilmiştir.

Sağlam yapılar yapılarak muhtemel afetlerde can ve mal güvenliğini sağlamak, yapıların, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve standartlara uygun, kaliteli yapılması için denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan Yapı Denetimi Hakkında Kanunun genel gerekçesinde belirtilen hususlar göz önünde bulundurulduğunda, yapı denetimi görevinin en etkin bir biçimde yerine getirilmesi için denetim elemanlarının sorumluluğundaki alanın makul ve bilimsel ölçütlere göre belirlenmesi gerektiği açıktır.

Dava dilekçesinde, 180.000 m²'lik alanın denetlenebilmesi için üç mühendisin gerekli olduğu, zira bu alanın 120 yapıya denk geldiği ve bir makine ve elektrik mühendisinin bu miktarda bir bölgeyi denetlemesinin fiilen olanaksız olduğunun iddia edildiği de dikkate alındığında, davalı idare tarafından Kanunun uygulanması amacıyla çıkarılan Yönetmelik maddesinde öngörülen denetim alanının yeniden düzenlenmesine yönelik dava konusu düzenlemenin somut gerekçelerinin ortaya konulması gerekmektedir.

Bu itibarla, söz konusu denetim yetkisinin 120.000 m²'den 180.000 m²'ye arttırılmasının makul ve bilimsel ölçütlere göre belirlendiğine dair hukuki ve teknik gerekçelerin davalı idare tarafından somut bir biçimde ortaya konulmadığı görülmekte olup tesis edilen dava konusu düzenleyici işlemde bu yönüyle hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Öte yandan, davalı idare savunmasında, söz konusu Yönetmelik maddesi değişikliğinin, 05/02/2008 tarihinden itibaren uygulamaya konulan Ulusal Yapı Denetim Sistemi üzerinden alınan veriler uyarınca toplam denetlenen yapı alanının 355.000.000 metrekarelere ulaştığı, aktif olarak çalışan 2447 denetçi makine mühendisinin ve 2361 elektrik mühendisinin olduğu, toplam denetlenen yapı alanı aktif çalışan makine mühendisi ve elektrik mühendis sayılarına bölüldüğünde, aktif çalışan bir denetçi makine mühendisine düşen alanın (355.000.000/2447=) 145.075 metrekareye, aktif olarak çalışan bir denetçi elektrik mühendisi başına düşen alanın ise (355.000.000/2361=) 150361 metrekareye ulaştığı ve Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğiyle denetçi makine ve elektrik mühendislerine verilen yetki sınırı 120.000 metrekarenin hesaplanan metrekareleri karşılamaktan yoksun olduğu, aktif olarak çalışan denetçi makine mühendisi ve elektrik mühendislerinin sayısı, eğer yetki sınırı 120.000 metrekare de tutulsaydı toplam denetlenen alanı karşılamaya yetmeyeceğinden bahisle gerçekleştirildiği belirtilmiş ise de, bu gerekçe, yukarıda belirtilen hususları karşılar nitelikte görülmemiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2013/3628

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Kanununun 27. maddesinde öngörölen koşulların gerçekteŐtiđi sonucuna varıldığından, **yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne**, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz edilebileceğinin taraflara duyurulmasına, **17/02/2014** tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.